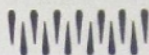

ESIMENE OSA

Zarathustra eeskõne

1

- I 1.1.1.1 Kui Zarathustra oli kolmkümmend aastat vana, jättis ta oma kodumaa ja oma kodumaa järve ning läks mägedesse. Siin nautis ta oma vaimu ja üksindust ega väsinud sellest kümnel aastal. Viimaks aga muutus teiseks ta süda, – ja ühel hommikul ta tõusis koidukumal, astus päikese ette ja kõneles talle nõnda:
- I 1.1.1.2 „Sina suur taevakeha! Mis oleks su õnn, kui sul poleks neid, kellele paista!
- I 1.1.1.3 Kümme aastat sa oled tõusnud üles mu koopani: sul oleks küllalt saanud oma valgusest ja sest teest ilma minuta, mu kotkata ja mu maota.
- I 1.1.1.4 Kuid me ootasime sind igal hommikul, võtsime sinult su külluse ja õnnistasime sind selle eest.
- I 1.1.1.5 Vaata! Ma olen küllastunud oma tarkusest, nagu mesilane, kes korjanud liiga palju mett, ma tarvitsen sirutuvaid käsi.
- I 1.1.1.6 Ma tahaksin annetada ja välja jagada, kuni kord jälle rõõmsaks saavad targad inimeste keskel oma rumalusest ja vaesed oma rikkusest.
- I 1.1.1.7 Seks pean astuma alla: nagu teed sinagi õhtul, kui lähed mere taha ja viid allilmalegi valgust, sa ülirikas taevakeha!

- I 1.1.8 Ma pean nagu sinagi m i n e m a l o o j a, nagu nimetavad seda inimesed, kelle juurde ma igatsen laskuda.
- I 1.1.9 Siis õnnista mind, sina rahulik silm, kes sa kadeduseta võid näha suurimatki õnne!
- I 1.1.10 Õnnista peekrit, mis valmis on üle voolama, et kullana voolaks tast vesi ja kannaks kõikjale su õndsuse helki!
- I 1.1.11 Vaata! See peeker tahab jälle saada tühjaks, ja Zarathustra tahab saada jälle inimeseks.”
Nõnda algas Zarathustra loojak.

2

- I 1.2.1 Zarathustra laskus üksinda mägedelt ja keegi ei tulnud talle vastu. Aga kui ta jõudis metsa, seisis korraga ta ees vanake, kes oli jätnud oma püha onni, et metsast otsida juuri. Ja nõnda kõneles vanake Zarathustrale:
- I 1.2.2 „Ei ole võõras mulle see rändaja: mõne aasta eest ta läks siit mööda. Zarathustra oli ta nimi; aga ta on teiseks muutunud.
- I 1.2.3 Tookord sa kandsid oma tuhka üles mäele: kas nüüd tahad viia oma tuld alla orgudesse? Kas sa ei karda tulesütitaja karistust?
- I 1.2.4 Jah, tunnen ära Zarathustra. Selge on ta silm, ja ta huuled ei peida jälkuse jälgi. Kas ta ei käi ehk seepärast nagu tantsides?
- I 1.2.5 Teiseks on muutunud Zarathustra, lapseks on saanud Zarathustra, ärganud on Zarathustra: mis tahad nüüd magajate mant?
- I 1.2.6 Nagu meres sa elasid üksinduses, ja meri kandis sind. Häda, sa tahad astuda maale? Häda, sa tahad jälle ise kanda oma keha?”
- I 1.2.7 Zarathustra kostis: „Ma armastan inimesi.”
- I 1.2.8 „Miks, ütles pühak, olen siis mina tulnud metsa ja kõndu? Eks mitte seepärast, et liialt armastasin inimesi?
- I 1.2.9 Nüüd armastan jumalat: inimesi ma ei armasta. Inimene on mulle liiga puudulik olend. Inimest armastada oleks mu surm.”
- I 1.2.10 Zarathustra kostis: „Mis kõnelesin ma armastusest? Ma viin inimestele annetuse.”
- I 1.2.11 „Ära anna neile midagi,” ütles pühak. „Pigemini võta neilt

midagi kergemaks ja kanna seda nendega ühes – see oleks neile suurim häätegu: kui vaid see on hää sulle endale!

I 1.2.12 Ja kui tahad neile anda, siis ära anna rohkem kui almust, ja lase neid sedagi nuruda.”

I 1.2.13 „Ei,” kostis Zarathustra, „almust ma ei anna. Seks pole ma küllalt vaene.”

I 1.2.14 Pühak naeris Zarathustrat ja kõneles nõnda: „Siis oota enne, et nad su aarded vastu võtavad! Nad ebalevad üksiklasi ega usu, et tuleme annetama.

I 1.2.15 Meie sammud läbi tänavate kõlavad neile liiga üksildaselt. Ja kui nad öösi oma voodis olles kuulevad kedagi kõndivat, kaua enne kui päike tõuseb, siis küsivad nad endilt: kuhu hiilib see varas?

I 1.2.16 Ära mine inimeste juurde, jää metsa! Mine pigem juba loomade juurde! Miks sa ei taha olla nagu mina, – karu karude keskel, lind lindude keskel?”

I 1.2.17 „Ja mis teeb pühak metsas?” küsis Zarathustra.

I 1.2.18 Pühak kostis: „Ma loon laule ja laulan neid, ja luues laule naeran ja nutan ning ümisen: nõnda ma kiidan jumalat.

I 1.2.19 Lauluga, nutuga, naeruga ja üminaga ma kiidan jumalat – oma jumalat. Kuid mis tood sa meile kingiks?”

I 1.2.20 Kuulnud need sõnad, tervitas Zarathustra pühakut ja ütles: „Mis oleks mul teile anda! Kuid laske mind ruttu minema, et ma teilt midagi ei võtaks!” – Ja nii nad lahkusid teineteisest, vanake ja mees, naerdes, nagu naerab kaks poisikest.

I 1.2.21 Kui aga Zarathustra oli üksi, ütles ta nõnda oma südames: „Ons see küll võimalik! See vana pühak oma metsas pole veel kuulnudki, et jumal on surnud!”

3

I 1.3.1 Kui Zarathustra tuli ligemasse linna, mis asetub metsade ääres, leidis ta säääl palju rahvast turule kogunud: sest oli lubatud näidata kõietantsijat. Ja Zarathustra kõneles nõnda rahva vastu:

I 1.3.2 Ma õpetan teile üliinimest. Inimene on miski, mida peab ületama. Mis olete teinud ta ületamiseks?

I 1.3.3 Kõik olendid seni on loonud midagi kõrgemat endast: ja teie

tahate siis olla mõõnaks sellele suurele tõusule ning pigemini tagasi minna looma juurde kui ületada inimest?

I 1.3.4 Mis on ahv inimesele? Pilkenaar või piinlik häbi. Ja sedasama peab olema inimene üliinimesele: pilkenaar või piinlik häbi.

I 1.3.5 Te olete käinud ära tee ussikesest inimeseni, aga palju on teis veel ussikest. Kord olite ahvid, aga praegugi veel on inimene ahvim kui ükski ahv.

I 1.3.6 Kes aga teist on kõige targem, seegi on ainult vahepäälnu vördjas taimest ja tondist. Aga kas käsin ma teid saada tontideks või taimedeks?

I 1.3.7 Vaadake, ma õpetan teile üliinimest!

I 1.3.8 Üliinimene on maa mõte. Teie tahe üteltu: üliinimene olgu maa mõte!

I 1.3.9 Ma vannutan teid, mu vennad, jääge ustavaks maa le ja ärge uskuge neid, kes teile räägivad ülemaisist lootusist! Mürgitajad on need, olgu teades või teadmata.

I 1.3.11 Elupõlgajad on need, surijad ja ise mürgitatud, kellest maa on väsinud: käigu nad oma teed!

I 1.3.12 Kord oli suurimaks kuriteoks kuritegu jumala vastu; aga jumal suri, ja seega surid ka need kurjategijad. Nüüd on kõige hirmsam kurja teha maa vastu ja pidada uurimatuma sisikonda ülemaks maa mõttest!

I 1.3.13 Kord vaatas hing põlgusega keha pääle: ja sellal see põlgus oli kõrgem kõigest: – ta tahtis, et keha oleks kõhn, inetu, nälgunud. Nii arvas hing ära lipsata keha ja maa võimu alt.

I 1.3.14 Oo, see hing ise oli alles kõhn, inetu ja nälgunud: ja julmus oli selle hinge naudinguks!

I 1.3.15 Aga teiegi veel, mu vennad, õelge mulle: mis kuulutab teie keha teie hingest? Kas teie hing ei ole vaesus ja sopp ja vilets rahulolu?

I 1.3.16 Tõesti, inimene on sopane jõgi. Vaja juba olla meri, et võtta endasse sopast jõge, nõnda et ise puhtaks jääd.

I 1.3.17 Vaadake, ma õpetan teile üliinimest: tema on see meri, temasse võib uppuda teie suur põlgus.

I 1.3.18 Mis on suurim, mida võite elada läbi? Suure põlguse tund on see. Tund, millal teie õnni teile läilaks läheb ja niisama teie mõistus ja voores.

- I 1.3.19 Tund, millal ütlete: „Mis tühja mu õnnest! Ta on vaesus ja sopp ja vilets rahulolu. Aga mu õnn peaks õigustama olemasolu enese!”
- I 1.3.20 Tund, millal ütlete: „Mis tühja mu mõistusest! Kas isub ta teadmusest, nagu lõvi oma toitu? Ta on vaesus ja sopp ja vilets rahulolu!”
- I 1.3.21 Tund, millal ütlete: „Mis tühja mu vooresest! Ta pole veel pannud mind märatsema. Kuis olen väsinud oma hääst ja kurjast! See kõik on vaesus ja sopp ja vilets rahulolu!”
- I 1.3.22 Tund, millal ütlete: „Mis tühja mu õiglusest! Ei ma näe, et oleksin leek ja süsi. Ent õiglane on leek ja süsi!”
- I 1.3.23 Tund, millal ütlete: „Mis tühja mu kaastundmusest! Kas kaastundmus ei ole rist, millele naelutatakse see, kes armastab inimesi? Kuid minu kaastundmus ei ole ristilöömine!”
- I 1.3.24 Kas kõnelesite juba nii? Kas kisendasite juba nii? Ah, kuis oleksin kuulnud teid nii juba kisendavat!
- I 1.3.25 Mitte teie patt – teie rahulolu piskuga kisendab taeva poole, teie ihnus teie patuski veel kisendab taeva poole!
- I 1.3.26 Kus on ometi välk, mis nooliks teid oma keelega? Kus on hullus, mida tuleks eostada teie verre?
- I 1.3.27 Vaadake, ma õpetan teile üliinimest: tema on see välk, tema on see hullus! –
- I 1.3.28 Kui Zarathustra seda oli öelnud, hüüdis keegi rahva hulgast: „Oleme juba küllalt kuulnud köietantsijast; nüüd tahame teda ka näha!” Ja kõik rahvas naeris Zarathustrat. Köietantsija aga, kes arvas, et tema kohta käis see sõna, asus kohe tööle.

4

- I 1.4.1 Zarathustra aga vaatas rahva pääle ja imestas. Siis kõneles ta nõnda:
- I 1.4.2 Inimene on kõis, mis kinnitatud looma ja üliinimese vahele, – kõis üle kuristik.
- I 1.4.3 Ohtlik üleminek, ohtlik teelolek, ohtlik tagasivaade, ohtlik hirm ja seisatus.
- I 1.4.4 Suur on inimeses see, et ta on sild, mitte eesmärk: mida võib armastada inimeses, on see, et ta on üleminek ja loojaminek.

- I 1.4.5 Ma armastan neid, kes ei mõista elada muidu kui hukkamine-
jatena, sest nad on üleminejad.
- I 1.4.6 Ma armastan suuri põlgajaid, sest et nad on suured austajad ja
igatsusnooled teisele kaldale.
- I 1.4.7 Ma armastan neid, kes ei lähe otsima tähtede tagant põhjust, et
hukkuda ja saada ohvriks: vaid kes ohverduvad maale, et see saaks
kord üliinimese pärismaaks.
- I 1.4.8 Ma armastan seda, kes elab, et tunnetada, ja kes tahab tunne-
tada, et elaks kord üliinimene. Ja nõnda ta ihkab oma hukku.
- I 1.4.9 Ma armastan seda, kes töötab ja leiutab, et ehitada maja üli-
inimesele ja talle ette valmistada maad, loomi ja taimi: sest nõnda
ta ihkab oma hukku.
- I 1.4.10 Ma armastan seda, kes armastab oma vourust: sest vourus on
hukkumistahe ja igatsusnool.
- I 1.4.11 Ma armastan seda, kes vaimust ei hoiä piiskagi endale, vaid kes
tahab olla täitsa oma vouruse vaim: nõnda ta läheb vaimuna üle
silla.
- I 1.4.12 Ma armastan seda, kes oma vourusest teeb oma kallakpinna ja
saatuse: nõnda ta tahab oma vouruse pärast veel elada ja mitte
enam elada.
- I 1.4.13 Ma armastan seda, kes ei taha evida liiga palju vourusi. Üks
vourus on enam vourus kui kaks, sest et ta enam on sõlmeks, mille
külge saatus end seob.
- I 1.4.14 Ma armastan seda, kelle hing end pillab, kes ei taha tänu ega
tasu tänu: sest ta kingib ikka ega taha end säästa.
- I 1.4.15 Ma armastan seda, kes häbeneb, kui täring langeb temale
õnneks, ja kes siis küsib: olen ma võltsmängija? – sest ta tahab
hukkuda.
- I 1.4.16 Ma armastan seda, kes külvab kuldsõnu oma tegude eele ja alati
täidab veel enam kui lubab: sest ta tahab hukkuda.
- I 1.4.17 Ma armastan seda, kes õigustab tulevasi ja lunastab läinuid: sest
ta tahab hukkuda praeguste pärast.
- I 1.4.18 Ma armastan seda, kes karistab oma jumalat, sest et ta teda
armastab: sest ta peab hukkuma oma jumala viha pärast.
- I 1.4.19 Ma armastan seda, kelle hing on sügav ka haavamises ja kes võib
hukkuda väikesestki elamusest: nõnda ta läheb meeleldi üle silla.

- I 1.4.20 Ma armastan seda, kelle hing on ülitäis, nii et ta unustab enese, ja kõik asjad on temas: nii saab iga asi ta hukkuseks.
- I 1.4.21 Ma armastan seda, kes on vaba vaimu ja südamega: nii on ta pää vaid ta südame sisikonnaks, ta süda aga sunnib teda hukkuma.
- I 1.4.22 Ma armastan kõiki neid, kes on kui rasked piisad, üksikult langedes pimedast pilvest, mis rippumas inimeste kohal: nad ennustavad, et välg on tulemas, ja hukkuvad ise kui ennustajad.
- I 1.4.23 Vaadake, mina olen välgu ennustaja ning raske piisk pilvest: selle välgu nimi aga on ü l i i n i m e n e .

5

- I 1.5.1 Kui Zarathustra oli öelnud need sõnad, vaatas ta jälle rahva pääle ja vaikis. „Sää! nad seisavad,“ ütles ta oma südames, „sää! nad naeravad: nad ei mõista mind, ma pole suu neile kõrvule.
- I 1.5.2 Kas peab neil enne kõrvad lõhki lööma, et nad õpiksid kuulma silmema? Kas peab kärkima vasktrummide ja meeleparandusejutlustajate viisi? Või nad usuvad ainult kogeletaj?
- I 1.5.3 Neil on midagi, millega nad uhkustavad. Kuidas nad ometi nimetavad oma uhkusaja? Hariduseks nad kutsuvad seda, see teeb nad tähtsamaks kitsekarjaseist.
- I 1.5.4 Seepärast nad ei kuulegi meeleldi enese kohta sõna „põlgus“. Seepärast ma kõnelengi nende uhkusele.
- I 1.5.5 Seepärast kõnelen neile kõige põlatavamast: see aga on viimne inimene.”
- I 1.5.6 Ja nõnda kõneles Zarathustra rahvale:
- I 1.5.7 Käes on aeg, et inimene seaks endale eesmärgi. Käes on aeg, et inimene istutaks oma ülima lootuse eo.
- I 1.5.8 Veel on ta maapind seks rikas küllalt. Aga kord see maapind jääb vaeseks ja tuimaks, nii et ta enam ei jaksa kasvatada ühtki kõrget puud.
- I 1.5.9 Häda! Tuleb aeg, mil inimene enam ei heida oma igatsusnoolt ülemale inimesest ja mil ta vibupael on võõrdunud varelemast!
- I 1.5.10 Ma ütlen teile: peab eneses veel kandma kaost, et sünnitada tantsivat tähte. Ma ütlen teile: teis on veel kaos.

- I 1.5.11 Häda! Tuleb aeg, mil inimene ei sünnita enam ühtki tähte. Häda! Tuleb aeg kõige põlatavama inimese, kes ei suuda põlata ennastki enam.
- I 1.5.12 Vaadake! Ma näitan teile viimset inimest.
- I 1.5.13 „Mis on armastus? Mis on looming? Mis on igatsus? Mis on täht?” – nii küsib viimne inimene ja pilgutab silmi.
- I 1.5.14 Maakera on jäänud siis väikeseks, ja ta pinnal hüpleb viimne inimene, kes kõik teeb väikeseks. Ta sugu on hävimatult nagu maakirp; viimne inimene elab kõige kauemini.
- I 1.5.15 „Me oleme leiutanud õnne” – ütlevad viimased inimesed ja pilgutavad silmi.
- I 1.5.16 Nad on jätnud need maad, kus külm ja kare oli elada: sest neil vaja sooja. Armastatakse veel naabrit ja hõõrutakse end tema vastu: sest neil vaja sooja.
- I 1.5.17 Haigust ja umbuskust nad peavad patuks: käiakse tasa ja targu. Rumal, kes veel komistab vastu kive ja inimesi!
- I 1.5.18 Aeg-ajalt veidike mürki: see toob mõnusaid unesid. Ja palju mürki lõpuks: siis on mõnus surra.
- I 1.5.19 Tehakse veel tööd, sest töö on ajaviide. Kuid peetakse hoolt, et ajaviide liiga ei teeks.
- I 1.5.20 Pole enam vaesust ega rikkust: kumbki on liiga koormav. Kes tahab veel valitseda? Kes veel sõna kuulda? Kumbki on liiga koormav.
- I 1.5.21 Ei ühtki karjast ja üks ainus kari! Kõik tahavad sarnast ja kõik on sarnased: kes teisiti tunneb, läheb ise hullumajja.
- I 1.5.22 „Ennemalt eksis kogu maailm” – ütlevad teraseimad ja pilgutavad silmi.
- I 1.5.23 Ollakse tark ja teatakse kõik, mis olnud: ning irvitamisel pole otsa. Minnakse veel riidu, kuid lepatakse ruttu, – muidu see rikub kõhtu.
- I 1.5.24 Oma lõbuke on neil päeva jaoks, oma lõbuke öö jaoks: aga tervisest peetakse lugu.
- I 1.5.25 „Me oleme leiutanud õnne” – ütlevad viimased inimesed ja pilgutavad silmi. –
- I 1.5.26 Siin lõppes Zarathustra esimene kõne, mis kannab ka „eeskõne” nime: sest sel kohal katkestas teda rahvahulga kisa ja rõõmustus.

- I 1.5.27 „Anna meile see viimne inimene, oo Zarathustra,” – nii hüüdsid nad – „tee meid seks viimseks inimeseks! Ja meie kingime sulle üliinimese!” Ja kõik rahvas hõiskas ja laksutas keelt. Kuid Zarathustra sai kurvaks ja ütles oma südames:
- I 1.5.28 „Nad ei mõista mind: ma pole suu neile kõrvule.
- I 1.5.29 Liiga kaua olen elanud mägedes, liiga palju olen kuulanud ojade ja puude kohinat: nüüd kõnelen neile kui kitsekarjaseile.
- I 1.5.30 Vankumatu on mu hing ja kirgas kui mäed hommikutunnil. Aga nad peavad mind külmaks ja mõnitajaks kurjade naljadega.
- I 1.5.31 Nüüd nad vahivad mind ja naeravad: ja naerdes veel vihkavad mind. Jää on nende naerus.”

6

- I 1.6.1 Siin aga sündis midagi, mis tegi kõik suud sõnatuks ja kõik pilgud tardunuks. Sest vahepeal oli kõietantsija asunud tööle: ta oli väljunud väikesest uksest ja kõndis nüüd kõiel, mis oli tõmmatud kahe torni vahele, nii et see rippus turu ja rahva kohal. Kui ta parajasti pool teed oli käinud, avanes veel korra väike uks ja kirju sell, paras pajatsiks, hüppas välja ja tõttas kiirel sammul esimesele järele. „Edasi, lääpjalg,” hüüdis ta kõleda häälega, „edasi, laiskelajas, salakaupleja, lubjanägu! Oota, kui sind jalakannaga kõditan! Mis asju sa ajad siin tornide vahel? Sinu koht on tornis, trellide taha peaks sind pandama, – muidu takistad veel teed sellele, kes on sust parem.” – Ja iga sõnaga ta jõudis lähemale ja lähemale: puudus veel üks ainus samm, kui sündis midagi hirmsat, mis iga suu tegi sõnatuks ja iga pilgu tardunuks: – ta kisendas kui kurat ja hüppas üle sellest, kes ta teel oli ees. See aga, nähes oma võistleja võitvat, kaotas pää ja kõie; ta viskas teiba käest ja lendas ise sellest kiiremini alla otsekuu keeris käsi ja jalgu. Turg ja rahvas oli kui meri, millele sööstnud on torm: kõik nad põgenesid rüsinal laiali, kõige enam säält, kuhu keha pidi prantsatama.
- I 1.6.2 Zarathustra aga jäi paigale, ja just tema kõrvale langeski keha, raskesti vigastatud ja luud-kondid katki, kuid veel elus. Vähe aja pärast tuli lõmastatu meelemärgusele ja nägi Zarathustrat enda kõrval põlvitamas. „Mis sa siin teed?” küsis ta viimaks. „Teadsin

juba ammu, et kurat mulle jala taha paneb. Nüüd veab ta mind põrgu: kas sina tahad teda keelata?"

I 1.6.3

„Usu mu sõna, sõber,” kostis Zarathustra, „seda kõike, millest räägid, pole olemas: pole ühtki kuradit ega põrgut. Hing sureb sul juba enne kui keha: ära karda nüüd enam midagi!”

I 1.6.4

Mees vaatas umbusklikult üles. „Kui sa õigust kõneled,” ütles ta viimaks, „siis ma ei kaota seega midagi, et oma elu kaotan. Ega ma olegi väärt palju rohkem kui loom, keda õpetatud tantsima lõõkide ja piskude paladega.”

I 1.6.5

„Mitte nii,” ütles Zarathustra; „sa oled hädaohust teinud endale kutse, seda ei tule põlata. Nüüd sa hukkad oma kutsest: selle eest tahan sind matta oma kätega.”

I 1.6.6

Kui Zarathustra seda oli öelnud, ei kostnud surija enam; aga ta liigutas kätt, nagu oleks ta otsinud Zarathustra kätt tänamiseks. –

7

I 1.7.1

Vahepeal saabus õhtu, turg peitus pimedusse: rahvas valgus laiali, sest isegi uudishimu ja hirm väsisid viimaks. Zarathustra aga istus surnu kõrval maas ja oli vajunud mõtteisse: nii ta unustas ajagi. Viimaks aga saabus öö, ja vilu tuul puhus üle üksiklase. Zarathustra tõusis ja ütles oma südames:

I 1.7.2

„Tõesti, hää loomuse tegi täna Zarathustra! Ainustki inimest ta ei püüdnud oma noota, küll aga korjuse.

I 1.7.3

Õudne on inimese olemasolu ja ikka veel mõttetu: pajats võib saada talle saatuseks.

I 1.7.4

Mina tahan õpetada inimestele nende olemise mõtet: ja see on üliinimene, välk pimedast pilvest, mille nimi on inimene.

I 1.7.5

Kuid veel olen neist kaugel ning mu mõte ei kõnele nende meeltele. Olen inimestele veel midagi keskmist narri ja korjuse vahel.

I 1.7.6

Pime on öö, pimedad on Zarathustra teed. Tule, mu külm ja kangestunud kaaslane! Ma kannan sind sinna, kuhu sind oma kätega matan.”

- I 1.8.1 Kui Zarathustra nõnda oli öelnud oma südames, võttis ta korjuse selga ja astus teele. Aga veel polnud ta käinud sadat sammugi, kui keegi hiilis ta juurde ja sosistas midagi kõrva – ja näe! see oli too veiderdaja tomist.
- I 1.8.2 „Lahku siit linnast, oo Zarathustra,” ütles ta, „siin vihkavad sind liiga paljud. Sind vihkavad hääd ja õiged ja nimetavad sind oma vaenlaseks ja põlgajaks; sind vihkavad õige usu uskujad ja nimetavad sind rahvahulga hädaohuks. See oli su õnn, et sind naerdi: ja tõesti, sa rääkisid kui pajats. See oli su õnn, et seltsisid tolle surnud koeraga: nii end alandades päästsid enese seekord. Aga lahku siit linnast – ehk homme hüppan sinust üle, elav üle surnu.” Ja selle öelnud, ta kadus; Zarathustra aga läks edasi mööda pimedaid tänavaid.
- I 1.8.3 Linna väravas tulid talle vastu surnumatjad: nad valgustasid tunglaga ta nägu, tundsid ära Zarathustra ja irvitasid teda väga. „Zarathustra kannab ära surnud koera: hüva, et Zarathustra on hakanud surnumatjaks! Sest meie käed on liiga puhtad selle prae tarvis. Tahab ehk Zarathustra kuradilt seda palukest üle lüüa? Õnn kaasa! Hääd isu siis! Kui vaid kurat pole parem varas kui Zarathustra! – ta veel varastab ja sööb nad mõlemad!” Ja nad naersid isekeskis ning pistsid päid kokku.
- I 1.8.4 Zarathustra ei lausunud seepääle sõnagi, astus aga oma teed edasi. Kui ta kaks tundi oli kõndinud mööda soodest ja metsadest, oli ta juba nii palju kuulnud näljaste huntide ulumist, et endalgi nälg tuli kätte. Sääl peatus ta üksiku maja ees, milles põles tuli.
- I 1.8.5 „Nälg kipub mulle röövlina kallale,” ütles Zarathustra. „Metsas ja rabas kipub mulle kallale mu nälg ja päälegi südaõösi.
- I 1.8.6 Imelikud tujud on mu näljal. Sageli ta tuleb mulle alles pärast söömist, aga täna ei tulnud kogu päeval: kus ta küll viibis?”
- I 1.8.7 Seejuures Zarathustra koputas maja uksele. Ilmus vana mees, käes tuli, ja küsis: „Kes tuleb minu ja mu halva une juurde?”
- I 1.8.8 „Üks elav ja üks surnu,” kostis Zarathustra. „Andke mulle süüa ja juua, ma unustasin selle päeval. Kes näljasele annab süüa, kosutab iseene hinge: nii ütleb tarkus.”

- I 1.8.9 Vanake taandus, kuid tuli kohe jälle tagasi, tuues Zarathustrale leiba ja viina. „Paha on siinne ümbrus näljaseile,” ütles ta, „see pärast elangi siin. Loom ja inimene tulevad siia mu üksiklase juurde. Aga käsi ka oma kaaslasel süüa ja juua, ta on väsinud kui sina.”
- I 1.8.10 Zarathustra kostis: „Surnud on mu kaaslane, vaevalt küll saan ta seks nõusse.”
- I 1.8.11 „See ei puutu minusse,” urises vanake; „kes minu uksele koputab, peab ka võrma, mis talle pakun. Sööge ja olge terved!”–
- I 1.8.12 Pärast seda Zarathustra kõndis jälle kaks tundi, usaldades teed ja tähtede valgust: sest ta oli harjunud käima öösiti ja armastas vaadata palgesse kõigele magavale. Aga kui hahetas hommik, leidis Zarathustra end suures metsas ega näinud enam kuski teed. Siis pani ta korjuse oma päitsisse õõnsa puu sisse varjule – sest ta tahtis teda hoida huntide eest – ja heitis ise maha samblale puhkama. Peagi ta uinus magama, keha väsinud, hing aga vankumatu.

- I 1.9.1 Kaua magas Zarathustra, nii et mitte üksi koidukuma, vaid ka ennelõuna libises üle ta palge. Viimaks ta avas silmad: imestades Zarathustra vaatas metsa ja vaikusse, imestades ta vaatas iseendasse. Siis tõusis ta äkki nagu laevnik, kes korraga näeb maad, ja hõiskas rõõmust: sest ta nägi uut tõde. Ja nõnda kõneles Zarathustra oma südames:
- I 1.9.2 „Valgus on mulle tõusnud: kaaslasi on mul vaja, ja elavaid – mitte surnuid ega korjuseid, keda kannan, kuhu tahan.
- I 1.9.3 Elavaid kaaslasi on mul vaja, kes mulle järgnevad, sest et nad endale tahavad järgneda – ja sinna, kuhu mina tahan.
- I 1.9.4 Valgus on mulle tõusnud: ärgu kõnelgu Zarathustra rahvale, kõnelgu kaaslastele! Ärgu olgu Zarathustra karjale karjus ega koer!
- I 1.9.5 Et paljusid avatella karjast – seks olen ma tulnud. Pahandama peab minu üle rahvas ja kari: Zarathustra tahab olla karjaseile rõõvel.
- I 1.9.6 Karjaseile, ütlen mina: aga nemad nimetavad end häiks ja

õigeiks; karjaseile, ütlen mina: aga nemad nimetavad end õige usu uskujaiks.

- I 1.9.7 Vaata häid ja õigeid! Keda nad vihkavad kõige enam? Seda, kes murrab nende väärtuste tahvlid, murdjat, roimarit*: – aga see ongi looja.
- I 1.9.8 Vaata kõigi uskude uskujaid! Keda nad vihkavad kõige enam? Seda, kes murrab nende väärtuste tahvlid, murdjat, roimarit: – aga see ongi looja.
- I 1.9.9 Kaaslasi otsib looja, mitte korjuseid, mitte ka karju ja uskujaid. Kaasloojaid otsib looja, neid, kes uutele tahvlitele kirjutavad uusi väärtusi.
- I 1.9.11 Kaaslasi otsib looja, kaasloikajaid: sest kõik on tal küps lõikus. Aga tal puuduvad sajad sirbid: nii kitkub ta välja viljapäid ning on pahane.
- I 1.9.12 Kaaslasi otsib looja ning neid, kes oma sirpi oskavad teritada. Neid hüütakse kord hävitajaiks ning hää ja kurja põlgajaiks. Kuid põimajad on nad ja pidustajad.
- I 1.9.13 Kaasloojaid otsib Zarathustra, kaaspõimajaid ning kaaspidustajaid otsib Zarathustra: mis tegemist on tal karjade, karjaste ja korjustega!
- I 1.9.14 Ja sina, mu esimene kaaslane, hüvasti! Hästi matsin sind õnnesse puusse, hästi peitsin sind huntide eest varjule.
- I 1.9.15 Aga ma lahkun sust, aeg on möödas. Koidu ja koidu vahel tõusis mulle uus tõde.
- I 1.9.16 Ei ma pea olema karjane ega surnumatja. Ei iialgi enam taha ma kõnelda rahvaga: viimne kord kõnelesin surnule.
- I 1.9.17 Loojate, põimajate, pidustajatega tahan nüüd seltsida: vikerkaart tahan neile näidata ja kõiki üliinimese astmeid.
- I 1.9.18 Üksiklasile laulan oma laulu ja kaksiklasile; ja kel veel kõrvad on kuulda kuulmatut, selle südame tahan ma raskeks teha oma õnnega.
- I 1.9.19 Oma eesmärgi poole tahan ma minna ja ma käin oma käimist; hüpata tahan ma üle kahklejaist ja kõhklejaist. Nii olgu minu astumine nende kustumine.**

* Algeeles sõnamäng: den Brecher, den Verbrecher. Redigeerija märkus.

** Sõnamäng: Gang – Untergang. Red. märkus.

- I 1.10.1 Nõnda kõneles Zarathustra oma südames, kui päike seisis kesk-taevas: siis vaatas ta küsivalt üles – sest kuulis enda kohal kimedat linnu kisa. Ja vaata! Kotkas lõikas suurtes ringides läbi õhu, ja ta küljes rippus madu, aga mitte kui saak, vaid kui sõber: sest ta oli keerdunud ümber ta kaela.
- I 1.10.2 „Need on minu loomad!” ütles Zarathustra ja oli südamest rõõmus.
- I 1.10.3 „Uhkeim loom päikese all ja targim loom päikese all – on välja tulnud luurekäigule.
- I 1.10.4 Tahavad teada, kas Zarathustra veel elab. Tõepoolest, kas elan ma veel?
- I 1.10.5 Ohtlikum oli mul inimeste keskel kui loomade keskel, ohtlikke teid käib Zarathustra. Juhtigu mind mu loomad!”
- I 1.10.6 Kui Zarathustra seda oli öelnud, mõtles ta pühaku sõnule metsas, ohkas ja ütles oma südames nõnda:
- I 1.10.7 „Oo, et oleksin targem! Oleksin ma nii põhjalikult tark nagu mu madu!
- I 1.10.8 Aga ma palun küll võimatut: ma palun nii siis oma uhkust, et see alati kõrva käiks mu tarkusega!
- I 1.10.9 Ja kui kord mu tarkus must lahkub: – ah, ta armastab minema lennata! – lennaku siis edasi mu uhkusti ühes mu rumalusega!” –
– Nõnda algas Zarathustra loojak.